

فهرست تفصیلی

۱. حقیقت عبادت

۳ معرفت در عبادت
۴ تسلیم، عامل تحقق عبادت
۵ فرهنگ انسان نیکوکار
۵ عنایات خاص پروردگار به ابراهیم <small>علیه السلام</small>
۶ تسلیم شدن در برابر حق
۷ ریشه یابی اسلام در نهج البلاغه
۸ از بین رفتن روزه به وسیله پنج گناه
۹ مقام علی <small>علیه السلام</small>
۹ نمونه‌ای از انسانهای با کرامت
۱۰ آوردن تخت ملکه سبا برای سلیمان <small>علیه السلام</small>
۱۲ کرامات مرحوم علامه طباطبایی
۱۳ آثار عبادت
۱۳ آثار روزه ماه رمضان
۱۴ دو خوشحالی برای روزه‌دار

۲. غنیمت شمردن فرصت

۲۱ زمان نزول قرآن
۲۲ دلایل نزول قرآن

۲۳	هدف موعظه در قرآن
۲۴	موعظه پروردگار به بندگان
۲۵	بذل و بخشش
۲۷	غنیمت شمردن ماه رمضان
۲۸	بزرگترین مصیبت برای انسان
۲۹	تعبیر فوت وقت به مرگ
۲۹	پشیمانی انسان نیکوکار در هنگام مرگ
۳۰	لحظه مرگ برای گناهکاران

۳. فضیلت روزه

۳۸	بیان روایت امام صادق <small>علیه السلام</small>
۳۸	پنج حقیقت در روایت امام صادق <small>علیه السلام</small>
۳۸	حقیقت اول: ترک شهوات حلال
۳۸	ویژگی روزه نسبت به عبادات دیگر
۳۹	صبر در ماه رمضان
۴۰	حقیقت دوم: معرفت و آگاهی در گرسنگی
۴۱	قناعت مرحوم شیخ انصاری
۴۲	حقیقت سوم: شباهت صفات سلبيه خداوند با روزه
۴۳	حقیقت چهارم: روزه، اعلان محبت واقعی به خداوند
۴۴	حقیقت پنجم: روزه در مذاهب دیگر
۴۵	صف روزه داران در قیامت
۴۵	شش منبع معنوی انسان در دنیا و آخرت

۴. وادی عشق

۵۱	منبع اول: قرآن بهترین راهنما
----	------------------------------

منبع دوم: سفارش ائمه به دعا	۵۱
منبع سوم: ارزش روایات در معارف اسلامی	۵۲
منبع چهارم: احادیث قدسی	۵۲
توجه پروردگار به مخالفان خود	۵۳
شفای حاکم کافر	۵۴
در امان ماندن کافر از آتش برزخ	۵۵
حالات مختلف ذاکر	۵۷
عشق واقعی	۵۷
تجلی حق در گودال قتلگاه	۵۹
ارتباط عاشق و معشوق	۶۰
ارزش کلام انسان‌های مؤمن	۶۱

۵. اندیشه مرگ

رعایت بهداشت در روایات و اخبار	۷۰
فایده روزه برای سلامتی جسم	۷۱
گریه، علاج روح و روان	۷۲
اهمیت اسلام به بهداشت	۷۳
سؤال قمر بنی هاشم از حضرت علی <small>علیه السلام</small>	۷۴
آمادگی انسان بعد از مرگ	۷۵
عاقبت خوردن مال حرام	۷۶

۶. اخلاص در اعمال

بیان باب تجری در فقه	۸۳
بخش اول:	۸۴
ارزش نیت در اسلام	۸۴

- ۸۵ محاسبه عمل و نیت در قیامت
- ۸۶ ارزش ظاهر و باطن اعمال
- ۸۷ بخش دوم:
- ۸۷ نبودن اخلاص در اعمال
- ۸۷ نیت و عمل مادی پهلوان مدینه
- ۸۸ بخش سوم:
- ۸۸ ظاهر معنوی و باطن مادی
- ۸۹ بخش چهارم:
- ۸۹ ظاهر مادی و باطن معنوی
- ۹۰ عاقبت استفاده از اموال نامشروع در امر خیر
- ۹۱ مبارزه با نفس پهلوان

۷. مراتب تقوا

- ۱۰۰ مراتب تقوا
- ۱۰۰ نماز اول وقت، خاموش کننده آتش جهنم
- ۱۰۱ وفای به عهد پروردگار
- ۱۰۱ خصوصیات مؤمن و وعده بهشت
- ۱۰۲ عاقبت بدگمانی به پروردگار
- ۱۰۳ ارزش حسن ظن به پروردگار
- ۱۰۴ مقدم کردن خواسته خود بر خواسته خدا
- ۱۰۶ گفتن شعر در حرم امام رضا علیه السلام و گرفتن حاجت
- ۱۰۷ عنایت بی کران پروردگار به مؤمن

۸. حقیقت اعمال انسان

- ۱۱۳ معنای عمل و کیفیت و ماهیت آن

۱۱۴	پنج حقیقت در اعمال انسان
۱۱۴	حقیقت اول :
۱۱۴	حقیقت دوم :
۱۱۵	حقیقت چهارم :
۱۱۵	حقیقت پنجم :
۱۱۵	فکر کردن به دنیا و ظاهر دنیا
۱۱۶	روانشناسی قرآن در مورد انسان
۱۱۷	حرص و بخل ، دو بیماری انسان
۱۱۹	مراحل رسیدن به معرفت
۱۲۱	عاشق واقعی به خداوند
۱۲۲	اوج معرفت و شناخت علی <small>علیه السلام</small>

۹. تواضع و فروتنی

۱۳۱	تفاوت ظاهر با باطن
۱۳۲	پیروی از هوای نفس و خواسته‌های خود
۱۳۳	مقام و بزرگواری اویس قرنی
۱۳۴	مسأله ربا در اسلام
۱۳۶	حریص در عبادت و خدمت به خلق
۱۳۸	تواضع در فرهنگ پیامبر اسلام <small>صلی الله علیه و آله</small>
۱۳۸	تکبر و ورزیدن شیطان

۱۰. عمل صالح

۱۴۷	بیماری عجله در زندگی انسان
۱۴۸	راه رسیدن به خداوند
۱۴۹	علاج بیماری عجله و شتابزدگی

- ۱۵۰ بافت اصلی آفرینش انسان
- ۱۵۰ ارزش عمل صالح در زندگی
- ۱۵۱ اثرات عمل صالح
- ۱۵۱ لزوم شکر منعم
- ۱۵۲ معنای جهاد اکبر
- ۱۵۴ قدرت و اراده انسان در عبادت
- ۱۵۵ قدرت و اراده امام زین العابدین علیه السلام

۱۱. تواضع و فروتنی

- ۱۶۵ ریشه و اصل حقایق برای رسیدن به درجات عالی
- ۱۶۶ شش نشانه برای اهل ایمان
- ۱۶۶ علامت اول: استقامت در ایمان
- ۱۶۶ علامت دوم: محبت پروردگار به بندگان
- ۱۶۷ علامت سوم: تواضع
- ۱۶۸ علامت چهارم: عزت و شجاعت در برابر دشمنان خدا
- ۱۶۸ علامت پنجم: مجاهدت در راه خدا
- ۱۶۹ علامت ششم: نداشتن ترس از سرزنش بیگانه
- ۱۶۹ نور ایمان در مردم ایران
- ۱۷۰ بیزاری پیامبر صلی الله علیه و آله از مردم آخر الزمان
- ۱۷۱ تواضع امیرالمؤمنین علیه السلام در برابر خداوند
- ۱۷۲ تواضع امیرالمؤمنین علیه السلام در برابر مردم

۱۲. درجات تواضع

- ۱۸۰ معنای خشوع
- ۱۸۱ سزای مسخره کردن مردم

۱۸۲	مهر و محبت پیامبر بر مردم مکه
۱۸۳	تفاوت خشوع با خضوع
۱۸۴	نصیحت پروردگار به موسی بن عمران <small>علیه السلام</small>
۱۸۵	تواضع و فروتنی بایزید
۱۸۶	بزرگواری مرحوم آخوند کاشی

۱۳. اخلاق امام حسن علیه السلام

۱۹۸	طریقه احوالپرسی امام حسن <small>علیه السلام</small>
۲۰۰	استفاده از نعمتهای الهی
۲۰۱	اهانت به امام حسن <small>علیه السلام</small>
۲۰۲	نیکوترین درخواست از خداوند

۱۴. سعادت و شقاوت

۲۱۵	عاقبت انسانهای سعادت‌مند و شقی
۲۱۶	نقطه شقاوت در انسان
۲۱۸	روش جمع کردن ثروت
۲۲۰	حکایتی در دفن مردی ثروتمند
۲۲۲	طریقه رسیدن به سعادت
۲۲۳	لذت بردن پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small> از نماز و عبادت
۲۲۳	جوان عابد و نماز راستین
۲۲۶	عبادت پنهان از خصایل عبد
۲۲۶	بعضی از خصوصیات مؤمن

۱۵. فضایل و رذایل اخلاقی

۲۳۵	معنای کبر
۲۳۵	معنای تواضع

۲۳۶	تواضع؛ مقدمه رسیدن به نبوت
۲۳۷	اخلاق و تواضع پیامبر ﷺ
۲۳۸	عدم پذیرش حق در متکبرین
۲۳۹	اهانت پروفیسور انگلیسی به علامه مجلسی
۲۴۱	شرک به پروردگار
۲۴۲	خواب فرزند شیخ عباس قمی
۲۴۲	چهار شجره طیبه در باب تواضع
۲۴۳	۱- خشوع
۲۴۳	۲- خضوع
۲۴۳	۳- خشیت
۲۴۳	۴- حیا
۲۴۳	تواضع امیر المؤمنین <small>علیه السلام</small>

۱۶. شگفتی در خلقت انسان

۲۵۳	زیبایی در خلقت موجودات
۲۵۵	نگاه متفکرانه به خلقت انسان
۲۵۵	دانش اندک برای انسانها
۲۵۷	اعطای دانش مطابق با ظرفیت انسانها
۲۵۸	تواضع موسی بن عمران
۲۶۰	علم پیامبر اعظم <small>صلی الله علیه و آله</small> و علی <small>علیه السلام</small>
۲۶۱	سؤالی از روز قیامت

۱۷. عظمت خلقت انسان

۲۷۱	حکایت عارف و تماشای فیلم
۲۷۲	علم و دانش امامان

۲۷۳	ادای دین
۲۷۳	وارد شدن ظاهر در باطن در قیامت
۲۷۴	سؤال ابراهیم <small>علیه السلام</small> از ملک الموت
۲۷۶	نقش سه تابلو در باطن
۲۷۹	برخورد عاطفی امیر المؤمنین <small>علیه السلام</small> با میثم

۱۸. پیوند با اهل بیت علیهم السلام

۲۸۸	معنای خسران در قرآن
۲۸۹	قطع پیوند با پروردگار
۲۹۰	ناتوان بودن انسان
۲۹۴	لزوم پیوند با امیر المؤمنین <small>علیه السلام</small>
۲۹۵	لزوم امام شناسی در اسلام
۲۹۶	ارادت پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small> به امیر المؤمنین <small>علیه السلام</small>

۱۹. علم و معرفت

۳۰۸	لزوم تواضع برای انسان ها
۳۰۹	معنای مخلصین و مخلصین
۳۰۹	تواضع در برابر اوامر پروردگار
۳۱۰	عشق و اخلاص امیر المؤمنین <small>علیه السلام</small>
۳۱۰	محور فهم و درک انسان
۳۱۲	سؤال دوزخ از گناهکاران
۳۱۳	وجود آداب نادرست در مجالس ختم

۲۰. خودشناسی

۳۱۹	معنای اصحاب یمین
۳۲۰	تعلیم خودشناسی از طریق انبیا و ائمه <small>علیهم السلام</small>

۳۲۱ غفلت در انسانها
۳۲۲ جایگاه خلقت انسان
۳۲۲ توحید پیامبران و ائمه <small>علیهم السلام</small>
۳۲۵ مرگ و پایان فرصت
۳۲۶ سؤال و جواب در روز قیامت

۲۱. فاعلیت پروردگار

۳۳۶ هنرمندی پیامبران
۳۳۸ کم بودن انسان‌های صالح
۳۴۰ خلاقیت کمال الملک
۳۴۱ عامل اصلی بلا و مصیبت
۳۴۳ وجود فرهنگ غرب در جامعه
۳۴۳ مظلومیت شیعه
۳۴۴ چگونگی فاعلیت پروردگار
۳۴۵ مایه قابلیت انسان

۲۲. تکبر، پرتگاه سقوط

۳۵۶ پیروی از هوای نفس
۳۵۶ سزای اطاعت از شیطان
۳۵۷ آثار تواضع و تکبر
۳۵۷ نگاه انسان متواضع به مردم
۳۵۸ شخصیت علمی میرداماد
۳۵۹ مشورت امری مهم در جامعه
۳۶۱ سفارش پروردگار به تواضع
۳۶۳ تواضع در برابر پدر و مادر

۳۶۴ تکبر در برابر مردم

۲۳. تواضع اهل بیت علیهم السلام

۳۷۵ اطاعت موجودات از خداوند

۳۷۶ مقام انسان در بهشت

۳۷۷ محبت موجودات به امام حسین علیه السلام

۳۷۸ مقام و عظمت امام حسین علیه السلام

۳۷۹ تواضع امام حسین علیه السلام

۳۷۹ تاثیر تواضع بر جامعه

۳۸۰ صبر و تواضع امام زین العابدین علیه السلام

۳۸۱ مذمت عیب‌جویی از دیگران

۳۸۲ تواضع و فروتنی علما

۲۴. فطرت انسان

۳۹۲ آسمان‌ها و زمین در تسخیر انسان

۳۹۲ آگاهی و فطرت وجودی انسان

۳۹۳ نظریه دانشمندان کمونیست درباره وجود خدا

۳۹۴ کامل بودن نعمت‌های مادی و معنوی

۳۹۷ چگونگی قبولی طاعات و عبادات

۲۵. توجه ائمه علیهم السلام به شیعیان

۴۰۵ حقوق فرزند بر پدر و مادر

۴۰۶ ۱- نام نیک

۴۰۶ ۲- تربیت صحیح

۴۰۶ ۳- تعلیم قرآن

۴۰۷ شخصیت محمد بن مسلم

- ۴۰۸ شاگرد متقلب صاحب جواهر
- ۴۱۱ توجه امام عصر علیه السلام به شیعیان
- ۴۱۱ عظمت و بزرگواری مقدس اردبیلی
- ۴۱۲ تواضع مقدس اردبیلی

۲۶. امدادهای غیبی

- ۴۱۹ بدترین حالت در دنیا و آخرت
- ۴۲۰ تواضع ریشه رسیدن به مقامات معنوی
- ۴۲۱ معنای عرش
- ۴۲۴ اسم اعظم و ظرفیت دانستن آن
- ۴۲۴ تقاضای فرشتگان عرش از پروردگار
- ۴۲۶ دو مشکل مهم در تکالیف

سخن ناشر

در جهان پرتلاطم امروز، آیات پرشور الهی و کلام روح‌بخش معصومین و زمزم لایزال معارف شیعه مرهم جان‌های خسته و سیراب‌کننده تشنگان هدایت و رهایی جویندگان از ظلمت‌های نفس است. عالمان دینی و عارفان حقیقی غواصان این اقیانوس بیکران معرفت‌اند که گوهرهای ناب علوم قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام را به دست آورده و به مشتاقان حقیقت عرضه می‌نمایند.

در این میان، کرسی منبر و خطابه رسانه دیرپا و سازنده‌ای است که از دیرباز زمینه ارتباط و انتقال معارف دینی و مکارم اخلاقی را میان عالمان و متعلمان فراهم کرده است و عالمان آگاه و هادیان دلسوز، که عمر خویش را صرف تتبع و تحقیق در آثار علمی شیعه نموده‌اند، عباد الله را به مصداق کریمانه «ادع الی سبیل ربک بالحکمة و الموعظة الحسنة»، با کلام نغز و لطیف خود به راه سعادت دعوت کرده‌اند.

مجموعه حاضر، که با عنوان «سیری در معارف اسلامی» در مجلدات مختلف و موضوعات متنوع در اختیار خوانندگان محترم قرار می‌گیرد، مجموعه مباحث عالمانه و ارزشمند محقق ارجمند حضرت استاد حسین انصاریان، مدظله العالی، است که یکی از عالمان برجسته و میراث‌داران گوهر سخن در زمان خویش است که استواری کلام و لطافت بیان نافذشان بر اهل نظر پوشیده نیست.

این گنجینه ارزشمند حاصل نیم قرن مجاهدت علمی و تبلیغی حضرت استاد جهت

نشر و ترویج فرهنگ غنی شیعه بر کرسی بحث و نظر می‌باشد که به منظور پربارتر ساختن محتوای تبلیغ دینی در جامعه و استفاده بیشتر طلاب محترم علوم دینی به زیور طبع آراسته می‌شود.

در این مجموعه گرانقدر، تلاش شده است با تکیه بر ویرایشی روشمند و دقیق - که شرح آن در یادداشت ویراستار آمده است - ساختار هنرمندانه مباحث و سبک استاد در ارائه سخن از بین نرود، تا ضمن نشر فرهنگ انسان ساز آل الله ﷺ شیوه منحصر به فرد استاد در تبیین معارف دینی نیز حفظ شده و به مشتاقان ارائه گردد.

مجلدی که اکنون تقدیم خوانندگان گرامی می‌شود بیست و هفتمین اثر از این مجموعه سترگ و دربردارنده ۲۶ گفتار در باب تواضع و آثار آن و مطالب گوناگون آن می‌باشد که مربوط به سخنرانی‌های استاد در ماه رمضان ۱۳۸۴ در مسجد حضرت امیر علیؑ تهران است.

این مکتوب، علاوه بر در برداشتن متن سخنرانی که لاجرم سبک و سیاق متن را نیز گفتاری می‌سازد، از فواید زیر خالی نیست:

- عنوان بندی مناسب و تفکیک مطالب و موضوعات.
- استخراج مصادر آیات و روایات و ارائه مطالب متنوع دیگر در پی نوشت.
- ذکر نام مستقل برای هر بحث (در انتخاب نام هر مجلد و نیز هر گفتار غلبه موضوع مدنظر بوده است، نه انطباق کامل موضوع و محتوا)
- مجموعه متنوع فهرست‌ها و...

در پایان، با امید به این که این اثر مورد رضایت حضرت حق و اهل بیت عصمت و طهارت ﷺ و مقبول نظر مبلغان دینی قرار گیرد، لازم است از استاد انصاریان، دامت برکاته، که این فرصت مغتنم را در اختیار قرار دادند سپاسگزاری نمایم.

مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان

پیش گفتار مؤلف

«الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَعَلَى آلِهِ آلِ اللَّهِ»

پایه گذار منبر و جلسات سخنرانی برای رشد و هدایت جامعه وجود مبارک پیامبر اسلام صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بود. ارزش تبلیغ دین از طریق منبر و جلسات تا جایی بود که خود رسول اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تا روز پایان عمرشان با کمال اخلاص به بیان معارف دین پرداختند و در این راه زحمات سنگینی را متحمل شدند. پس از پیامبر، وجود مقدس امیرمؤمنان عَلَيْهِ السَّلَام ادای این تکلیف الهی به عهده گرفتند که بخشی از سخنرانی‌های آن حضرت در کتاب بی‌نظیر نهج البلاغه موجود است.

امامان معصوم، به ویژه حضرت باقر و حضرت صادق عَلَيْهِمَا السَّلَام نیز تا جایی که فرصت در اختیارشان قرار گرفت و مزاحمتی از جانب حکمرانان بنی امیه و بنی عباس برایشان پیش نیامد این مهم را به صورت بیان معارف الهی و رشته‌های مختلف علوم به صورتی که حجت تا قیامت بر همگان تمام باشد به عهده گرفتند و دیگران را که مورد اعتمادشان در علم و عمل بودند به این مسأله تشویق کردند.

عالمان مخلص و باعمل شیعه برای حفظ دین خدا و تبلیغ معارف الهیه بر اساس قرآن و فرهنگ اهل بیت قرن به قرن تا به امروز که سال ۱۳۸۷ هجری شمسی است این جایگاه عظیم را حفظ کردند؛ شخصیت‌هایی چون شیخ مفید، شیخ صدوق، شیخ

طوسی، علامه محمدباقر مجلسی، شیخ جعفر شوشتری و در قرن معاصر بزرگانی چون آیت الله العظمی بروجردی، آیت الله سیدعلی نجف آبادی، آیت الله حاج میرزا علی شیرازی، آیت الله حاج میرزا علی هسته‌ای، آیت الله حاج میرزا علی فلسفی تنکابنی و... با داشتن مقام مرجعیت و مقام علمی بسیار بالا در ماه رمضان و محرم و صفر به منبر می‌رفتند و از این طریق دین خود را به قرآن و اهل بیت ادا می‌کردند.

این جانب حسین انصاریان که سالیانی از عمرم را در شهر مقدس قم، این آشیانه اهل بیت، نزد بزرگانی از مراجع و اساتید مشغول تحصیل بوده‌ام، بر اساس وظیفه‌ای که احساس می‌کردم رو به جانب تبلیغ و تألیف آوردم و در این راه، فقط توفیق حق رفیق راهم بود. در زمینه تبلیغ بیش از شش هزار سخنرانی در نزدیک به پانصد موضوع مختلف بر پایه قرآن و روایات اهل بیت و تاریخ صحیح و نکاتی از حیات پاکان و اولیای الهی پرداخته‌ام و امیدوارم تا لحظات پایان عمر هم چنان توفیق ادای این وظیفه را از جانب حق داشته باشم.

مؤسسه دارالعرفان، که در شهر قم در جهت نشر معارف قرآنی و فرهنگ اهل بیت علیهم‌السلام کارهای مهمی را در سطح جهانی انجام می‌دهد، بنا گذاشت متن این سخنرانی‌ها به صورت مکتوب درآید تا در اختیار طلاب حوزه‌ها و دانشجویان و مردم علاقمند قرار گیرد و این مجموعه که احتمالاً حدود دویست جلد خواهد شد در آینده منبعی برای مبلغان شیعه قرار گیرد. من پس از سپاس از حضرت حق لازم می‌دانم به خاطر تحقق این مهم از دو فرزندم و جناب آقای پیمان تشکر کنم و از خوانندگان، به خصوص مبلغان گرامی، درخواست دعا نمایم. حال، این شما و این اثر اسلامی که فقط لطف و رحمت حق سبب ظهورش شد.

فقیر: حسین انصاریان